„ЗАСТАВА“ излази редовно средом, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску
на целу годину . . . . . 14 ф. — н.
на по године . . . . . 7 ф. — н.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 н.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 н.
За Србију (у сребру)
на годину 35 дин. на пола године 17½ дин.
на четврт године 9 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

БРОЈ 52. У Новом Саду у петак 4. (16.) априла 1886. ГОДИНА XXI.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Данашњим даном истекла је претплата свима онима, који се претплатише на прву овогодишњу четврт „Заставе“.

Позивамо учтиво претплатнике и пријатеље „Заставе“, да претплату на време обнове.

Наши претплатници знају народнослободоумни правац нашег листа, а знају и то, да се уредништво трудило да прати пажљиво развитак свију грана нашег народног живота, па и све важније светске догађаје. Тако ће то бити и од сад, а администрација „Заставе“ бринуће се и на даље о најтачнијем отправљању листа.

Кад се овако познајемо, излишна је свака даља реч.

У Н. Саду 1. априла 1886.

Уредништво и администрација „Заставе.“

ОБЉУБЉЕНОСТ СТАЈАЋЕ ВОЈСКЕ.

За кратко време па ће аустријски и угарски сабор почети расправљати о новом војничком закону, по којем ће сваки за оружје и војничку службу способан држављанин морати до своје 42-ге године војник бити, управо у рат ићи.

Ни овде нећемо да говоримо о том новом војничком закону, којег ће по свој прилици оба сабора усвојити, али морамо у неколико речи прозборити о чину, који је баш пред саборско расправљање избио на површину, т. ј. дошао је до званичног знања власти. Ми рекосмо званичног, јер ствари такве врсте познате су свима, па и самој власти у много прилика, али се то ћутке трпи и не примењује се на дотичне особе казнени закон.

Ствар је у томе, што се ових дана пронашло, да је неки Брошер у велико варао државу у погледу новака (регрута). Исти Брошер терао је с тим формално и стварно занат. Коме год је дошло доба асентације, а по саставу тела и здрављу беше изгледа, да ће га узети у војнике, но међу тим не беше никоме из асентне комисије познат, тај је сваки могао бити Брошеров муштерија. Платио му је извесну своту новаца, а Брошер се већ постарао, да у место здравог момка пред асентну комисију изиђе какав богаљ, те тако је тај богаљ на име здравога момка од војништва за увек ослобођен био.

Због тога су сад Брошера затворили, али нема сумње, да је он морао стојати у тесној свези и са неким званичним особама, јер иначе би се његовом занату морало одмах ући у траг, а не тек после тако дугог времена. Ствар је истраге да пронађе, да ли је и с којим је званичним особама Брошер стојао у свези, а нами је овде главно, да потврдимо факт, да младићи не иду радо у војнике, те они и њихови родитељи жртвују силан новац и излажу се криминалу, само да се син отрese немиле војничке службе.

То на послетку није ништа ново. Нова је само у неколико форма, којом је Брошер своју цел постизавао, а да на сваки начин за војнике способни младићи гледају, да се војничке службе опросте, то је стара ствар и свакоме је врло добро позната. Једноме помогне „пријатељство,“ а некоме силни новци, у оба пак случаја доказује се, да младићи не иду радо у војнике и да су њихови родитељи на сваке жртве спремни, само да своје синове избаве од војништва, Па ни за оне, који се не могу ослободити и који морају служити, не може се никако рећи, да иду радо у војнике, већ одлазе за то, што просто морају.

То се најбоље — да не спомињемо искуство при асентацијама и да се не позивамо на мишљење и осећање дотичних новака — доказује статистиком, из које можемо видети. колико младића годишње одбегавају из земље, те никако ни не долазе на новачење, и то да се ограничимо само на Мађарску, јер за овдашње становнике се вели, да особито љубе војнички живот.

Од хиљаду новака нису године 1882-ге дошли на асентовање њих 134, године 1883-ће њих 84, а године 1884 њиг 85. То је ужасно велики проценат, готово управо толики, колико се од хиљаду асентованих младића узимље годишње у војнике. А кад се уз то узме још у обзир, да су ти одбегли младићи већином потпуно здрави и савршено способни за војнике, јер да су богаљи, не би имали узрока, да не дођу на асентовање, онда тек можемо видети, како је у Мађарској обљубљена стајаћа војска и како је омиљен војнички живот.

Према том може се уједно видети, како ће народ радосно дочекати нов војнички закон, по којем ће сваки здрав и за војску способан држављанин од своје 19-те све до 42-ге године морати војник бити.

И сад војничка служба није обљубљена у народу, те свако гледа да је се ма којим начином отресе, па се чак многи лађају и незаконитих средстава и излажу се кривичној истрази и осуди, а шта ће тек бити, кад буде једном нов војнички закон ступио у живот?

Но држава се слабо осврће на мишљење и осећање народно. Њојзи је нужно што више војника и за то их мора по сваку цену имати, а овај најновији незаконити и сензациони Брошеров случај неће јој послужити, да испита, за што којекакви швиндлери у опште могу варати народ, те да уништењем узрока зарони таквим швиндлерима за увек изворе њихових големих прихода, него ће јој послужити на то, да од сада још окрутније узимље младиће од плуга и заната у војнике.

Да богме да се таквим начином неће уништити Брошери, који су у нашој отаџбини многобројни, а може их човек не само међу простим агентима, већ и међу самим докторима наћи.

Зло се тим неће нимало умалити, нити ће стајаћа војска у народу омиљенија постати, али шта ћемо, кад наши државници не знају другог лека, него да све што више војника и све што већи дефицит стварају?!

С тога ми и ако најстрожије осуђујемо Брошеров поступак, као и поступке свију других познатих и непознатих Брошера, ипак морамо овом приликом потврдити, да такве швиндлерске поступке може омогућити једино та околност, што је установа стајаће војске и у опште данашње стање необљубљено у народу. Задовољите народ, и он ће радо и весело у корист и на обрану своје отаџбине вршити као народан војник своју тешку војничку службу!

Е. Т.

Босански јади пре и сад.

III.

Ова модерна влада не имаде никаква средства, да јадноме босанскоме народу, који је за време устанка и окупационе борбе изнемогао, бар за једну годину порез опрости или олакша. Но о том не беше спомена. Пореза се немилостиво утеривала, па што донде овај свет није познавао, ударише му глобе чим на заказани дан не плати. Тако су многима направили 3 фор. и више трошка, ако је порез 1 или 2 фор. изнашао. Било је случајева, да је јадни тежак 5 фор. пореза платити имао, а трошкови за ексекуцију изнашали су 10 фор. Радио је сваки што је и како је хтео, и за то му не беше старешине, нит је тежак право наћи могао.

Било је случајева, да је влада повраћене бегунце подржати и потпору им пружити морала. У једној соби делио је чиновник потпору, а на прагу дочекивао је чиновник од пореза и отимао је исти новац за порез. То је живи факт, који је још иљадама у живој успомени.

Под овом владом непази се кад је тежаку најзгодније порез платити. Турци знали су кад тежак новаца има и кад му је најзгодније платити. Сад се то непита, него кад из Сарајева налог стигне, онда се иде у купљење. Ево причаћу вам један догађај, који се догодио у кључу. Предстојником био је бокезки Србин г. Нетовић, који је пре као конзуларни агент у Албанији, мислим у црногорском Бару служио. Тај човек имао је симпатије за јадни народ, и видећи народну голотињу он је народ од пореза бранио. Једном телеграфишу из Сарајева да се порез у кључкоме котару покупи. Нетовић телеграфира: „Овоме сиротноме и пропаломе народу мора се помоћи, а никако нешто тражити, и ако му се порез затражи, то је онда наша велика срамота!“

Сарајевска влада упућује окружног порезног надзорника г. Летицу Србина из Хрватске нек отиде и порез наплаћује. Летица долази у Кључ и хоће порез да утерива. Нетовић то неда и њих се двојица потуку и један другог испрескаче!

Није се питало имаш ли немаш ли, него мораш платити и црно испод нокта дати! Писац ових редака имао је прилику један случај у самој близини гледати и ево га:

Дошао ексекутор с једним пандуром у једну врло сиромашну кућицу да наплати 1 фор. 75 новч. пореза, у кући нема никога до једне жене и троје сиротне деце малене да једно другом воде додати не може. Ексекутор тражи порез, а жена му одговара: „какав порез црн вам образ био, кад ни комадић хлеба немам, да ову сирочад од смрти одбраним.“ Ексекутор опет грми: „порез се мора платити пак да ти очи искачу! Жена јадна у одвојењу и опет понавља што је пре рекла. Пред кућом стоји привезана коза без јарета. У кући нигде ништа нема, што би ексекутор собом понети могао и рече пандуру, нек поведе ону козу, жена и сво троје деце скоче, групирају се око козе, пљачу вичу и јаучу да им се коза не води! Жена доказује да коза није њена, него да је неки рођак исту деци дао, да мало млека имају, и да живот одрже. Све је то бадава било, бездушни ексекутор, а још бездушнији они, који су га послали, не зна шта је то невоља, отури жену и децу и поведе козу, деца плачу и деру се а жена из свега гласа куне и псује. Кад сам сав тај призор слушао и гледао, јавим се и позовем ек-

ЛИСТАК.

ТРОЈИЦА.

Где је данас школа, ту пре беше парохијални дом. Али дођоше нашему народу овде зли дани, туђин га истисну из његових домова. Парохија тиме постајаше све мањом и мањом, док није коначно спала под другу парохију. Парохијални дом буде претворен у школу. Црква се сваке треће недеље отвара, да се у њој служи служба божја, а звоно више не звони на јутрење и вечерње. Народ наш овде даномице пропада. Не вије се више недељом и свецем на ледини заносно наше коло, а на путу под липом не виде се сељани, да си крате време бајном српском приповетком. Место тога свега пуна је крчма тога новога света, што се настанио на огњишту српском. Чудо је како код данашњих прилика у том месту има Србин учитељ. Али манимо се тога. Чему раздирати срце оваковим спомињањем.

Беше зимње вече. Седео сам у топлој соби и нешто читао. Вани је ужасно хујао ветар и потресао трошне прозоре некадањега парохијалнога дома. Мени је управо у то доба било угодно код топле пећи, у којој је пуцкао огањ. На мојој се соби отворе врата и унутра ступи стари Лаза, мој слуга.

„Дајте ми, господине чизме, да их очистим чим пре, јер ми се хоће спавати. Е знате, човек сам стар, па изнемогао.“

„Имате Лазаре када. Ноћ је дуга, па ћете се још и наспавати. Дед донесите боцу вина.“

Кад је донео вино, рекох му:

„Дед седите ту код топле пећи, па ћемо се мало крепити овим старишем.“

Лаза се насмехну онако задовољно, нешто прогунђа и онда седе на мали столац.

„Дед ми, Лазо приповедајте штогод. Ви знате лепо причати, а ја радо слушам.“

„Знам, да волете слушати, али не знам, шта бих вам већ приповедао.“

Вино је међутим старца разиграло, занео се, па је онда почео:

„Има већ тридесет година, како у овој кући служим. Да, кућа је увек била иста, али су се господари мењали. У ово тридесет година служио сам три свештеника. Сву тројицу сам верно служио и сву тројицу до гробља испратио.

„Први се звао Н—ћ. Бијах сирота без куће и кућишта, а он ме к себи узео. Та бејах онда и млад и здрав, па сам му био десна рука. Мој први господар у овој кући беше врло зао. Народ је у цркви називао разним погрдним именима, народ га ипак поштовао. Та, господине, наш је народ добар, врло добар. Шта ови туђини? Код њих би човек морао пропасти. Н—ћу народ је доносио свега: пилића, гусака, пура, одојака и др. На тај се начин обогатио. Он беше врло страстан ловац. Свуда је по шумама ходао, па му нико ништа није хтео, прем су онда биле шуме пуне хајдука. На своју велику несрећу сплео се с красном женом једног ратара. Ратар то опазио, па је почео туђи своју жену. Аја, то није помогло. Једном је дошао тај ратар кући пијан, па стао псовати жену. Она га својим дрским одговорима разљутила; он се оборио на њу и убио ју, а за тим одбегао у густе шуме. Попа није више никада ишао сам у лов.

„Беше једном баш у ово доба године. Сав се стресем, када на то помислим. Ја сам спавао у штали код коња. Могло је бити око пола ноћи, када зачујем, како неко на попина врата лупа. Устанем брзо, изађем ван са секиром у руци. На вратима ме спопадоше две људескаре, зачепе ми уста, да не могу викати. Разбојници разбили врата, па воде свезана попа и његову жену. Одведоше нас све троје у неку густу у шуму. Ту почне онај, што је убио своју жену: „Попе! Ти си унесрећио мене и моју жену, коју сам волео више него очњи вид. Видиш ли, како ова ломача пламса? Ту ћеш пустити своју грешну душу . . .

„Даље несам ништа видео ни чуо. Његова жена хтела је звати у помоћ, али није могла. И она беше изван себе. Када нас пустише, пограбим ју и однесем кући. Дуго је боловала. Мислио сам, е мора умрети. Али оздравила је. Кад је дошао амо други свештеник, морала је отићи. Могла је живети, јер хајдуци нису ништа однели.

„Други, што је амо дошао, зваше се С—ћ. Беше млад, врло млад. Имао је дивну жену. Одмах сам опазио, да се не волу. Често би се управо љуто препирали, да нисам могао слушати. Он би се после тога затворио у собу и тамо плакао. Било ми је младога човека врло жао, тим више што је био добар, да не може бољи бити. Зато га је народ безгранично волео. Није од своји сељана био гиздав. С њима се свугде разговарао, на путу, њиви, ливади, у својој и њиховој кући. Увек је био у послу. Ако није што вани радио, то је седео у соби, па читао или писао. Имао је тако пуно књига, да их неби била могла два коња одвести. Само да није имао онакове жене!

„У овом селу беше трговац, леп, млад, богат. Пошиница се у њега загледала, па је непрестано за њим уздисала. Кад није било попе код куће, трговац би к њој криомице долазио. Што су на само радили, не знам. Само је она после тога састанка била необично весела. Рекао сам да је криомице долазио, али ја сам га увек видео. С почетка сам ћутао, ну кашње сам казао госи. Једне вечери чуо сам у њиховој соби ужасну вику, а онда беше све мирно.

Било је неколико дана после оне вике. Током тих дана понашао се попа необично. Мало је говорио и избегавао људе. Једне вечери ме зовну к себи и рече ми: „Био си ми веран, па такав и остани. Ево ти за ово време, што си ме служио награде. Остај добар.“ При том ме чудновато гледао. Слутио сам зло, па се несам ни преварио. Другога дана у јутро нађосмо попу мртва. Најбољи попа што је овде био, па тако брзо умро. Је ли то била права смрт? Врло двојбено! — Његова се жена удала за трговца.

„Код наше запуштене цркве тамо код олтара видите камени крст. Ту вам лежи тај несретник. Народ је волео, врло волео свога најбољега свештеника, па му подигао онај споменик. Е ал тај споменик тек означује место попина починка, али много више вреди онај спомен, што га је тај честити човек оставио у срцима својих парохијанаца. Још за његова живота почео се народ одавле јатомице селити, прем га он одвраћао. Та притисла бедни народ невоља, па мислимо, да ће другде боље бити. Ратари посташе слаби. Дошао амо попа из Срема, али није овде био дуго, отишао на другу бољу парохију. О њему вам не знам ништа особита казати само то, да сам и њега служио.

„После њега није хтео нико амо да дође. Зато нам послаше из манастира Пакре једног калуђера, код кога сам такођер остао.

секутора да стане. Не хтедох нит се могох с њима препирати, него га упитах, колико пореза има та сиротиња да плати? Он потеже из кесе записку и каже 1 фор. порезе, 75 новч трошкова! Извадим тај износ, предадох му и рекох, пуштај козу и предај сиротињи! Тешко ми беше на срцу и души гледајући ове јаде и невољу, и сам у себи намислих: овако се кућа не стече, овако се држава не ствара, нит се земље и народи присвајају! Сумњао сам да ли влада збиља о свој овакој отимачини зна и појма има? После тога састадох се с једним порезником, и на питање, да ли се тако с народом по приказу и заповеди владе поступа, или је то самовоља ексекутора и други органа? Тај порезник био је пријатељ народу и имао је симпатије за све. Он ми одговори: „Не прође дан, кад се из Сарајева порези не ургирају, и онај порезник или предстојник, који у стању није порезе искупити, тај из Босне излази. У Сарајеву воле порезни форинт него икаква Босанца.“ И тај порезник, као и г. Нетовић из Кључа морали су из Босне отићи, први што се чак порезноме иншпектору противио, и с њим се због пореза потукао, а овај порезник о ком причах, што је за народ симпатије имао.

Причајте ви ово и триста подобних случајева г. Калају, то сте одмах у огињак дирнули. Сво бечко-ештанско новинарство и она клепала у Сарајеву подвикнуће једним гласом. „То није истина, у Босни је лепо, нема зулума, малени су порези, народ добровољно и без зора плаћа, а у прорачуну показује се вишак као у ни једној покрајини монархије или државе у Европи!“ А ти јадни Србине и црни Босанче свирај певај или плачи, како ти и колико ти драго, јер за тебе нема брата да пожали, као да би и помогао.“

То рекох узгред, а сад ћу још коју, како је било за време Турске с „десетином“ и „трећином“ а како је сад? Како је било то сам већ пре рекао, а ево како је сад.

Попис десетине, то је већ наопако удешено. Десетинари, којим је од свега прихода „провизион“ од 2% гарантован, понајвише су људи без свести и савести, те многи гледају како би што више од народа узео. Десило се и дешава се, да онај сељак, који је у стању десетаре почастити, угостити или се с њима онако „на само“ или „испод руке“ споразумети и нагодити, ти сељаци и ако добро стоје, мало десетинског пореза плаћају. За исте плати сиротиња, која у стању није да се с десетарима погоди. С десетарима иду обично и спахински ћ фили или повереници, који одма спахинску трећину пописују. Многи десетичари то су уједно и спахински поверитељи, који и тај посао врше. Турци узимаше десетину у нарави, и то је за народ лакше било. Ова културна и модерна влада то неће, него тражи у новцу и ево како: Они процене онако од ока цену жита. Испочетка процењиваше све по сарајевској пијаци, где је ока кукуруза 10—14 нов. стојала, а у крајини се ни по 5 нов. продати није могло. То се није питало, него је тежаку у крајини одмерено, да за 100 ока кукуруза десетине а тако јечма, пшенице, зобн и другог зрња као и сена по оној процени толико и толико платити мора, и то се тражи одма у јесен. Сирома тежак нема одкуда новаца узети, него продаје одма оно жита. Било је случајева, да је тежак све, што му је земља дала, за подмирење „трећине“ и „десетине“ продао и опет није све подмирити могао. Он је у јесен свој кукуруз по 5 фор. товар продати морао, а у пролеће куповао је исти товар кукуруза по 10 и 12 фор. Турци тако не радише, они порез обично на пролеће тражише. Босански народ занимао се понајвише сточарством. Ако је овцу, козу или вола за продају имао, томе је пазар и продаја у пролеће била. Ако је жита на продају имао, то је опет у пролеће продавао, јер је онда обично народ из хрватске крајине и Лике у Босну по жито долазио и куповао. За то и она песма: „Јадна Лико шта си дочекала, да те Босна кукурузом храни!“, а сад певају обратно. Турци и турски чиновници знали су све околности у Босни и није им у рачун ишло да народ упропасте и раскуће. Турчин није сељаку од два једног вола за порез продао, јер зна да без онога другога с једнијем неће орати и други посао свршавати моћи.

Турски чиновници ниси јадној сиротињи козу продавали, нити су му гуњ с леђа, или покривач из куће односили.

Што се спахија и њихове „трећине“ тиче, то су исти и још у многоме црњи односаји него што је то за време турске владе било. Ова влада налази за добро, да мухамеданце, особито оне који нешто имају, далеко боље него Србе пазе и право им даје. Доста је ако се спахија против свога кмета пожали, и ако ствар пред суд, или политичку власт дође, то је тежак своје право изгубио, пак да 300 пута право има. Тај начин, да мухамеданце за себе задобије влада све могуће употребљава, и верује да су јој то већ предани и покорни будући барони и аристократија. Нек јој то веровање буде, и нек се слободно она тих бегова придржава, то ће на концу ипак слабу корист с те стране имати. Ја нећу да као онај писац немачке брошуре о Босни, да босанске мухамеданце као нелојалне и непоуздане обиљежим, шта више рећи ћу, да су то поуздани, и овој влади „до згоде“ верни грађани. Само би влада знати морала, да она кад једног мухамеданца задовољи тридесет других Срба отуђи. Босански бегови то су и од самих босански мухамеданаца тежака презрена сорта људи, који никаква уплива у земљи и код народа немају. За то што влада мухамеданце подупире, а за хришћане у главним питањима ништа не учини, изгубила је код народа не само свако поверење, него и углед. Због тих бегова влада отеже, да аграрно питање реши, и односаје између кметова и спахија реши. Због тога шуровања и разних шупљих и празних комбинација, не врши се равноправност и народ не налази никакве разлике између прве турске и садашње модерне владе, јер је тако и пре било.

У уредима седе многи мухамеданци који ништа не знају, нит су што учили, и ти глупи мухамеданци свете се код сваке прилике хришћанима. У Бихаћу је котарски предстојник мухамеданац Карабеговић. Било је случајева, кад је као повереник у село дошао, да неки спор између кмета и спахије извиди, а био је уједно и у исти мах заступник и повереник истог спахије. Како је ту судио, то се даде промозгати. Било је због тога жалбе, али коме се жалити? Ваљда г. Калају! Та бивао је овде г. Калаји, али он зна или не зна, како су јадни сељаци прогањани, који су дошли и пошли да га виде и жале му се. Како је дошао онако је и отишао и од његова доласка нема никоме никакве користи. Он верује оно, што му његов чиновник каже.

Српском народу већ је до ноката догорело и на великој је муки. Бог је дао српскоме народу стрпљивост и он чека и нада се да ће боље бити.

Босанац.

Политички преглед.

Ирско питање. Нашим је читаоцима познато оно круто држање једног дела европске штампе, која је осуђивала Гледстонов поступак према Ирској. По ступцима тих листова писало је, да би по Енглеску највећа несрећа била да што год уступи Ирској. Тако су мислили и енглески лордови, чији су рођаци по Ирској рахат живовали од труда и зноја вредних Ирца. Дигла се и хала и врана против Гледстона но он се није дао поколебати Само се његовој самосталности може захвалити што је после толике борбе одржала истина сјајну победу. Брзојав што нам стиже јуче 2 априла извештава нас да је **Гледстонов предлог у погледу Ирске усвојен код првог читања у доњој кући енглеског парламента.** По томе би ирско питање било решено. Овоме се може сваки пријатељ слободе обрадовати, јер је много патеђа Ирска већ једном заслужила да мало одане.

Немачко плашило. Како је за Аустро-Угарску плашило Русија, тако је за Немачку Француска. Ово плашило из Француске опет је ту недавно замахало рукама. Чувени француски беседник крајње левице Пол Делуред кренуо се на пут по Европи. Дошавши у Турин држао је беседе против Немачке у радикалним клубовима туринским. За тим оде у Ђенову, где је у клубу народних стрелаца говорио опет као у Турину. Сада је Дерулед у Риму, где је предмет опште пажње и љубави. Новине „Дирито“ и „Трибуна“ називају га „славним гостем,“ а људи, као што су Мингети, Манчини, Кајроли, Занардели, Криспи и др., сваки дан су с њим у друштву. И саме римске власти и министри чине му посете. Дерулед је у једноме клубу говорио о „будућој војни“ и предсказивао да већ није далеко оно време, када ће се Европа ослободити и од „северне губе.“ Под упливом оваких говора и догађаја, почеле су новине говорити о савезу енглеско-руско-француском. Дерулед мисли из Рима да оде у Грчку, а отуда у Пешту, Беч, Петроград, Москву, Копенхаген, и Лондон.

Министарска криза у Италији траје још једнако. Председник досадањег кабинета Депретис држао се досада само за то, што је добро знао маневрисати, те је у свој кабинет увлачио нове снаге, а он је остао навек на челу кабинета. Сада му то слабо помаже. Вест да је Никотера и Робилан садањи војни министар позван да састави нов кабинет не обистињава се. О даљем развоју ове министарске кризе известићемо своје читаоце.

Вести из места и са стране.

За српске рањенике. Прилози за српске рањенике и ако сада ређе стижу главном одбору у Београд, ипак их и сада има. Из последњег главног извештаја српског „Црвеног Крста“ видимо, да су велику количину ствари накнадно приложили г. Н. Пуљевић из Земуна. г. Светозар Поповић из Брзаша, новосадски филијал „Црвеног Крста“, „Добротворна задруга Српкиња Новосаткиња.

Избор учитеља и питомаца у Сентомашу. Пишу нам из Сентомаша 31. марта: У данашњој главној скупштини овдашње српске црквене општине обављен је избор учитеља за III. и IV. разред. И. забран је већином гласова г. Мита Ђорђевић, садањи учитељ у Кулпину, који је науке у сомборској препарандији са отличним успехом свршио. Избор овај обављен је, као што се очекивати могло, по законим прописима и оним поретком, кога је сваки свестан представник и очекивао. Сравњујући снаге са снагама, које су компетовале, мора се признати, да је избор овај тако испао, да се свесном представништву „евала“ рећи може. Осим овог избора обављен је и избор двају питомца из закладе Васе пл. Николића, која ступа у живот од 1. априла о. г изабрани су и то: Алексаидер пл. Николић са штипендијом од 300 фор., Богдан Манојловић пак са 400 фор.

Проневера у Сентомашу. Пишу нам из Сентомаша: Учесници у проневери наше политичне општине признају своја дела, без да су до данас под истрагу стављени. Пре осам дана уплаћено је својевољно од стране благајништва у општинску благајну: аренда од великог гостионика за год. 1882. у износу 1405 фор. Од стране бившег бележника Ј. Николића камата на државну обвезницу за год. 1881. у износу од 1749. фор., које су горње суме од ревизора општ. рачуна, за проневерене проглашене. По овом се судити може, како је једна рука другу прала.

Парастос дру Јовану Суботићу у Вршцу. Пишу нам из Вршца, да тамошња српска црквена општина приређује у суботу 5. априла свечани парастос пок. дру Јовану Суботићу.

Позоришна дружина Лазе Поповића Пишу нам из Мола: „Са данашњом представом 31. марта завршује народ. пут. позоришно друштво под управом Лазе Поповића, свој рад овде, и преко Карлова — Беодре — (где ће приредити 4. преставе,) иде у Вел. Кикинду. Друштво је приредило у Молу 11. престава, и то 6. у плетплати и 5. изван. А осим тога, дало је о „Благовестима,“ по подне бесплатну преставу за децу. Но и за исту добиће награду Јер као што чујем у јучерањој седници овд. српске црквено-школске општине решено је: да се друштву из захвалности на томе, даде из општ. касе 30 фор. што је данас већ ваљада и учињено.“

Нашим ратарима пред вашаре. По вашарима има обично варалица, који купе коње па их после враћају натраг. Ево шта о томе пише „Садашњост“: Продавац пазаром једва је закрпио своје невоље, кад од купца ето ти писмо, а у писму, да је у коња така и така махна, те позива газду, да прими натраг свога коња а новац да врне. Који на писмо не одговори, тога туже тамо у Пешти или Пожуну Газда не оде на суд. Суд прода коња буд за што, а газду осуди не само у оно што је за коња мање добивено на лицитацији, него у судске трошкове па чак и у оно, што је купац платио за подвоз и што га је стало издржавање коња. Тако газда остане без коња, добије егзекуцију на врат, мора да врати сав новац који је примио, па за трошкове јоште да доплати из свога. Који се парничи, тај опет крљаво пролази, што су таке варалице на сву меру препредене; они знају најкривљим путевима до правде доћи, а наш газда се узда у прав пут и своје право, па — опет губи своје имање и на њега јоште наплаћује. О пролетњим вашарима у околини појавило се опет таки варалица. Ко оће до се сачува од штете, нека не продаје коња ни пошто друкчије, него пред два поштена човека као сведока тако, да не одговара ни за какву махну, него да продаје, а купац да купује коња таквог какав јесте Ако трговац неће тако да купи широко му поље, нека тражи боље. Дођеј' други трговац и њему треба рећи, пред два сведока: Ево ти коња, гледај га како оћеш и како знаш, ја ти га продајем каква га видиш, и не одговарам ти ни за какву махну. — Ко тако учини, нека се не боји штете ни парнице, а коме није саветовати, није ни помоћи.

Како се јавни зборови у Београду посећују? Општина вароши Београда намерна је да подигне 176.000 динара зајма, с' којим би новцем спровела канализацију и остале градње у вароши. На збору грађана, који је позван да одобри тај зајам, једва је дошло од 2190 гласача само 213, дакле ни једна трећина, која је законом овлашћена да доноси закључке. — Нами су врло добро познати Београђани. Они у свој понизности према влади, од које се као грома боје, несму да устану против овог зајма, па зато нису дошли на збор. У осталом ако је влади баш стало да до тог зајма дође, она ће наћи начина, те ће понизни Београђани одобрити и овај нови терет.

Певачко друштво срп. нов. читаонице појаће на Цвети у успенској цркви св. литургију.

Прослава ликовоће. У славу десетогодишњег деловања свога ликовоће г. Мите Топаловића приређује панчевачко српско црквено певачко друштво на други дан ускрса 1886. Топаловићево вече, на којем ће се искључиво слављеникове композиције изводити. Распоред је тога вечера овај: „Народни збор“, мушки збор „Звезда“, четворопев, певају млађи чланови певачи „Хајде песмо“, мушки збор. а) „Од куда ружа“ б) „Славуј“ пева гђца Е. Леовић. „Лисна горо“, мушки збор. „Кад прво сунце“, четворопев, певају старији чланови певачи. „Поток жубори“, самопев с пратњом мушког збора. „Ој облаци“, мешовити збор уз пратњу гласовира- — После овога биће игранка

Кратке вести. Позоришно путујуће друштво Димића бави се сада у Нишу. — Бриселски листови немогу доста да се нахвале Славјанскског певачког кора, који се сада тамо налази. Певане су и неке српске песме. — У Нишу излазе „Нишке новине.“ — Нишка општина уступила је српском Црвеном крсту 16.000 □ метара земље за зидање болнице. — Буде Будисављевић трговац из Коренице убио се. — Страјк професора у Њитри престао је. — У Суботици је основана филијала „црвеног крста.“ — Варош Хамбург у опасности је од поплаве реке Елбе. — У Аустрији је прошле године попушено дувана у вредности од 73 милиона форинти. — Савет бернског кантона решио је да изда руској влади нихилисту Комповског. За Пастеров завод скупљено је 1 милијон франака. — У Дорпату је пронађена тајна нихилистичка штампарија, пет нихилиста су затворени. — Чивутска трговина Хирша фалирала је са 60.000 фор. пасиве.

„Чудан је то био калуђер! Ако су сви такови, као овај, онда не вреде баш пуно. Волео је цуре и вино. За то је све, што је добио, дао. Само кад је службу служио беше трезан Ваљда се је бојао бога.

„Наједном дошло неко писмо, којим се ова парохија укида, па се спаја са У—ском. Калуђер се имао вратити у самостан, а ја? Е да, имао сам си потражити нов стан. Био бих онда волео, да сам умро, него да доживим, да морам оставити кућу, где сам остарео. Калуђер је позвао два три своја друга, да њима спроведе весело укинуће парохије, а онда да се врати својој браћи у манастир.

„У сред весеља пада калуђеру кап, те оде богу на истину. Укинули парохију, а његин задњи слуга лепо шњом у гроб.“

Слуга стари престао приповедати. Дубоко се замислио. Наједном устаде и проговори:

„Касно је, господине! Лаку ноћ!“ и испаде из собе.

Још сам каснье до поноћи читао. За тим легнем и брзо заспим. Сањао сам — ослободи боже — страшно сањао.

У собу ступише два попа, једна жена и један калуђер.

У првога беше ражањ. Приступи к моме кревету и поче:

„Некада сам и ја овде спавао; али дође његин муж, шчепа ме за косу, одведе ме у ону шуму и тамо ме страшно мучио, мучио тако како само побеснео човек може да мучи. Јој, ја сам опета овде, а чуј, вани лупају на врата! Морам бежати. Ја се више не дам на ражањ овај натакнути.“ Лупну ражањ о прозор, а он утече ван.

Други попане за руку ону жену и приступи моме кревету.

„Ти си, несретнице, једина крива, што сам морао умрети, а нисам извео својих племенитих замисли. Што је теби било до мојих намисли! Хтела си уживати у блудној љубави, а мене си тим уништила. Хтела си ме овим ножем усмртити, али сам те претекао. Сам сам си одузео живот. Стрепи, јадница, ринућу ти овај нож у срце, па ћеш онда знати, што је мука, када се мора тако умирати.“ И теде се оборити на жену, али му ова утече на врата. За њом и њег нестаде.

Трећи приступи говорећ: „Ај, али на земљи има красна вина и дивних цура, а ја сам морао умрети, а нисам се ни наживао. Па шта имам тамо. Муче ме непрестано, не би ли ме поправили, али ја непрестано уздишем за вином. Али гле како ми гори срце од оних девојачких погледа. Јој, јој, ала је то био живот. Вина! вина! не би ли утолио ову ватру, што у мени гори. — Док сам овде спавао, увек беше покрај мене боца вина, а сада овде има само воде. Ал воде. Ја ју не бих за ништа пио!“ Пограби чашу с водом и тресе је о под. Викнем, ужасно викнем и скочим с кревета. Страшан је то био сан, да сам од страха као шиба на води дрхтао.

Упалим свећу. Вани је непрестано пирио ветар и немило звиждао около мога стана, а у соби беше већ зима, јер се ватра у пећи одавна утрнула. Несам знао ни колико је сата, јер сам заборавио навити зеру, па ми је у 1 сахат стала. Свеће несам смео утрнути, него је горела, све док се није свануло. Онда је дошао стари Лаза, па ју утрнуо. Сигурно је мислио, да сам ју заборавио читајући утрнути, а није знао какова се усљед његове приповетке ноћас игра у мојој души одиграла.

Кад сам му приповедао, старац се прекрстио, говорећ: „Ослободи нас, боже, од зла, а смилуј се души покојника!“

Ј. Д. Сиротица.

Трговачко-занатлијски део „Заставе.“

Пореза на берзу.

Ми, угарски држављани доживили смо заиста чудна времена Од порезе и разних пристојаба неможемо ни главе дићи Само што човек неплаћа порезу на овај ваздух што га дише, иначе је сваки предмет порезом оптерећен. Почињући од керова, лова, па све до шећера и каве, плаћају угарски држављани грдну порезу. И то све морају да сносе производне снаге наше лепе домовине, трговци, занатлије и ратари. Под притиском тих терета готово да се исцрпи сва производна снага грађана Угарске, а државне се потребе сваким даном множе и то у толикој мери, да се за њихово покриће мора разрезивати нова пореза. Настаје сада питање, докле ће и у опште хоће ли се моћи угарски држављани под притиском све то нових порезних терета одржати?

То се питање намеће свакоме, када помисли, да има један читави сталеж, који не осећа никакав притисак од тог терета. То су Чивути на берзи. Берза је чисто чивутска установа. Ту чивутску установу ослободило је наше законодавство од плаћања порезе. Берза, чиј приход засеца у многе милијоне, није плаћала досада порезу и то на очиглед свију нас, који под притиском грдних пореза стојимо на ивици своје пропасти.

Наш земљора нички сталеж доведен је тако рећи до просјачког штапа, поштени трговци и занатлије воде сада самртни бојак са чивутаријом, а финанције плодне Угарске уграбили су Чивути у своје руке. Том стању су у неколико довеле и грдне порезе, које су морали сносити сви горњи продуктивни сталежи. Међутим берза је још и сада слободна од плаћања порезе Наше државне потребе подмиривале би се много лакше, да је досада плаћана пореза на берзу, а производни сталежи неби били у тако једном стању, у каквом се налазе сада

Тој неправди, томе злу морало се једном стати на пут, па када то нико није хтео учинити, учинили су то угарске антисемите. Један од њихових вођа Иштоци поднео је зак. предлог, да се удари пореза на берзу. Томе поступку било је већ дошло крајње време. У Немачкој је већ ударена пореза на берзу, а у аустријском сабору водила се жива расправа о овом предмету, чије су повољно решење нарочито препоручивали аустријски антисемити на челу са др. Патајем.

Када помислимо да наш ратар, кад купи један ланчић оранице мора да плати 4·3% пристојбе и 3 фор. редовне порезе а чивути, који са милијонима раде на берзи, не плаћају ни потуре, онда можемо тек схватити ову грдну неправду. Јер ако има сталежа, који може лако порезу плаћати, онда је то легија чивутских берзијанера која бежи од мучне ал' поштене радње. Наше државне финансије у тако су жалосном стању, да би им пореза на берзу била сасвим добро дошла, с' тога корак угарских антисемита заслужује сваку хвалу.

Но сад да кажемо коју о Иштоцијевом законском предлогу. Он је израђен по закону о берзанској порези Немачке царевине, разуме се примењен на специјалне одношаје Угарске. У 1—3 §-у овог зак. предлога тражи се да се удари пристојба на куповину и продају иностраних папирних вредности, банака, акција, обвезница — делимка и осталих вредности те врсте, које се на берзи играју. Даље на уговоре, привремене признанице о уплати новаца на берзи. Пистојба (illeték) која се буде на ове приходе плаћала, одређује се по вредности предмета, који је у обрту. У осталим тачкама опредељују се посебце предмети, који потпадају под ту пристојбу, а који не, даље нужне мере да се све ово изврши. Једном речју циљ је овог зак. предлога да порезом локалише, умали шкодљиви рад берзе, ово је први корак да се положај берзе пољуља, после чега може доћи доба да се из њезини канџа отме радња с раном и с' осталим предметима и да се ограничи само на радњу с' вредносним папирима.

Нетреба ни говорити да је овај предлог изазвао у чивутским круговима изненађење. Но томе се не треба чудити, тиче се њихове коже. Сад је главно како ће се угарски сабор владати. Странка независности обећала је антисемитима да ће им предлог потпомагати, а то је учинила и умерена опозиција. Има неких људи и из Тисине странке, који би гласали за ово, ал они чекају Тисину заповест, која ће се свакако равнати по Ротшилдовој жељи. И онда од порезе на берзу нема ништа.

Но још има наде. Министар Тиса се ваљда није нигде обвезао да своју убилачку политику према држављанима своје отаџбине до краја изврши. Можда ће га умекшати стварни и темељити разлози предлагача, те ће предлог о берзанској порези добити законску моћ. У том би се случају много допринело да се приходи државне благајне увећају. Учинили пак Тиса онако, како му буде Ротшилдова клика прописивала, онда је већ једном сам себи потписао диплому гробара будућности — Угарске.

И. И—ћ.

Ново зло у трговачко-занатлијском свету.

Кад кажемо: „ново зло у трговачко занатлијском свету,“ онда под тим злом мислимо, нов обртнички закон од 1884. године. И одиста је тај нов закон, велико зло. Омануте су толике наде, преварена толика очекивања. Толико година је већ уздисао трговачки и занатлијски свет за новим законом, па кад га 1884. год. доби, набрзо увиде, да се љуто омануо. Добра од тог новог закона не види никаква, па већ и то би било доста, да тешко уздане. Та зна се како код нас иде са законима, треба да прође читав низ година, док господа измену, ма и оно, што је најлошије. Сад су га мењали 1884. год. па неће опет скоро.

Али то и није све. Нов обртнички закон, не само што није ништа поправио, но је стање у многом чему погоршао. Ево већ скоро две године како је тај нов закон ступио у живот, па још није ништа удешено, нит се зна ко пије а ко плаћа

Каквим су путем данас ударile ствари, види се само то, да је тај нов закон убацио распру и парничење међу појединим занатлијама, као и међу занатлијама и трговцима. Та распра и парничење почиње већ и код нас, а у велико се води по престолници и по већим варошима. Занатлијски и трговачки листови наше престолнице пуни су таквих распра и гложења, те нам представљају јасну слику, докле је дошло већ огорчење.

Тако је н. пр. поникла распра између кројача и рукавичара, ко од њих има права, по новом закону, да шије кожње, јахаће, чакшире. Кројачи тврде, да шивење чакшира спада у њихов посао, дочим рукавичари тврде, да обрада финих кожа спада у њихов занат.

Но има стотинама таквих ствари. Постоји спор, да ли н. пр. колар сме и да сфарба кола, или то спада у занат — „анштрајхера.“

Па не само међу појединим занатлијама, него и међу занатлијама и трговцима поникло је неброј парница. Неки су трговци н. пр. тужили, што фарбари продају фарбан плави катун, тврдећи, да фарбар треба да фарба и само да фарба, а трговац је зато ту, да продаје. Сапунџије су опет тужиле трговце што продају сапун, јер тврде, да је сапун чисто индустријски производ, па с тога има само сапунџија права на продају сапуна.

Није нам нам намера, да изнесемо онај безброј спорних питања, која су се у појединим местима појавила. Доста то да их има пуно, доста то, да су та и таква питања произвела велики расцеп и парничење међу појединим занатлијама, као и међу занатлијама и трговцима.

Па шта видимо? Видимо то, да власти у појединим местима не знају како ће да решавају спорове теже и заплетеније нарави, јер је закон у многом погледу врло таван, па онда бива, да у једном месту реши власт неку ствар овако, а на другом месту друкчије.

Ми смо добили брзојав да и вуковарске занатлије имају са тамошњим трговцима спор, али нам се нејавља какве је природе У осталом ми несумњамо, да ће горепоменуто парничење почети и у нашим крајевима избијати на површину. С тога смо се покренули да кажемо у овој ствари неколико речи. Нов обртнички закон је таван, а рђав нарочито у том погледу, што може да поцепа и завади занатлијство међусобно, као и занатлијство и трговце. То треба предупредити. Ми би волели кад би се наш свет умерио при тим распрама, и кад би предао ту ствар „измирителним судовима“ нека је реше у миру и споразуму. Јер кад се тера сувише далеко, не води добру; то нам показују примери који се појавише у престоници и по другим местима. Дакле што мање срџбе а више договора, јер је закон оставио много што шта у тами, па се могу лако обе стране спотаћи.

Стање српске занатлијске задруге у Руми.

Рума, 24. марта.

Српска занат. задруга у Руми решила је у својој седници да отварање својих просторија и књижнице (читаонице) прослави на други дан ускрса после подне, те су за ту свечаност умољени и позвани г. Јаша Томић уредник „Заставе“ као предавач, г. Душан Јанковић коровођа и занатлијска омладина која ће певати на тој свечаности, а у вече у истим просторијама приређује управа вечеру. За књижницу (читаоницу) скупили су двојица од чланова одбора приличну своту, сваки је члан дао онолико колико је могао, доли њих неколико, али без сумње ће и они брзо увидети, да су погрешили што не пођоше за осталом браћом занатлијама.

Осим тога закључила је управа, да се извести од стручњака, као зидара и дувђера, шта би коштала једна шупа у коју би се самртна кола сместити могла, јер треба знати, да ова задруга већ пет година плаћа неком Немцу шпенглеру, само што стоје у његовој шупа кола, и да их тобоже у реду држи 40—45 фор. годишње, а имали смо прилике последњег потреба видети, да се кола у реду не држе и да су пуна прашине и паучине, дакле крајње би време било, да задруга себи шупу за кола сагради, а новац који том Немцу тако рећи бадава даје, на племенитије циљи употребити.

Даље, имамо једну радосну вест јавити, да сви певачи који су на главној скупштини певачком друштву оставку поднели, решили између себе, да се придруже занат. задрузи, те да оснују занатлијски збор, коме ће циљ бити, да негује црквено певање, да пева на забавама које задруга приређивала буде, и да у околним селима у цркви о славама пева, да и наш ратар добије појма о хармоничном певању; коровођа ће им бити један занатлија, који је вичан на виолини свирати, а поред тога вешт и добар певач, па кад још додамо да ће тај збор под надзором бившег коровође румском певач. друштва учити, онда је успех сигуран. А већ пре неки дан, имадосмо прилике чути збор под управом његовом на потребу задругиног члана Андрије Андријевића, те за први пут морамо признати, да је доста складно опело одпевано

Чинимо пажљивом управу занат. задруге, да новац што се за књижницу (читаоницу) скупио, пошаље уреднику „Заставе“ са молбом, да он набави књиге такове, које ће занатлији од потребе и користи бити.

Вести из трговачко-занатлијског света.

Аустро-угарско-румањски трговачки уговор. Закључци комисије за промену аутономне тарифе, биће ових дана парламенту у Букурешту на претрес предложени; те је у ту циљ и да се питање о закључку трговачкога уговора са аустро-угарском монархијом што пре реши, састао се одбор сенатора и заступника, којему су сви министри осим Братиана и Статеска присуствовали. Ту су изјавили министри спољних посала Перкиде и министар просвете да би у том предмету парламенат владу што више подупирати требао.

Анкета за шпирит. Течајем овог месеца или до половице маја састаће се на позив министарства трговине у Бечу — анкета, која ће се решењем неких важних питања бавити. Та питања била би: преиначење пореза на шпирит за обртне циљи и уважање рационалнијег порезног устава, а по највише пак питање о подигнућу ове индустријалне гране, која је до сада у неповољноме стању била.

Обрана против инсолвентних дужника 4. априла држана је у Брну скупштина тамошних фирма сукна у којој су склопили узајамно кредитно друштво против инсолвентни дужника. Скупштина била је многобројно посећена а мисли се да ће и други обртници том друштву приступити.

Занатлијство и шегртске школе. Под тим насловом пише кикиндска „Садашњост“ ово: „Да наше занатлијство из године у годину опада, и да је из годину у годину све то више занатлија, које занат не може да издржи, занатлијство најбоље осећа. Влада је увидела, да занатлијство, без најнужнијих знања, не може ни користи схватити, које му нов закон о занатима пружа, а још мање у напред корачнути. И влада је по свим већим местима отворила шегртске школе, да и онај подмладак који се већ дао на занат, бољем напретку крене. Занатлијство се тужи на закон што је пијаце страним занатлијама затворио и тужи се на шегртске школе, што шегртима закидају скупоцено време, за које би штале видати, кукуруз копати, воду вући могли и т. д. Ето тако суди наше занатлијство о новом закону и о шегртским школама; како суди, тако се влада према њима, па онда није чудо што не може никако у напред, него све још више назадује. Данашње шегртске школе наше не одговарају јоште своме позиву, али кривица томе није у њима него је ван њих. Шегртске школе треба да уче шегрте наукама и вештинама, које су од практичне вредности за њихове занате. Али то данашње наше шегртске школе не могу, а не могу просто за то, што од данашњих наших шегрта не зна ни десети ваљано читати и писати, а у рачуну ни укресати. Тако данашње наше шегртске школе нису и не могу бити ни за што друго, до само на то, да надокнаде оно, што су шегрти за млађе доба пренебрегли, да их науче читати, писати и рачунати. Ако оћемо, а треба да оћемо, да нам шегртске школе буду стручне школе и од пуне користи, изрецимо у занатлијском збору, да се за шегрте само они дечаци могу примити, који су бар четир разреда народне школе са добрим успехом свршили. Изрецимо то и извршимо, погледајмо после три четири године у шегртску школу, а после седам осам година у младо занатлијство, које је те школе свршило, па да видимо напредак, за тако кратко време, какав себи данас ни представити неможе. Не дирајмо дакле у шегртске школе, него их сважимо и чувајмо, не примајмо никог за шегрта који није бар четир разреда основне школе са добрим успехом свршио, оснивајмо заједнице за испомагање и потрошак, пак ћемо се кренути оним друмом, који нас бољитку тако сигурно води, да нас странпутица којом данас ходимо у пропаст не стрмоглави.“

Трговина.

= **Нови Сад** 3. (15.) априла. Нема дана и часа тако рећи, а да нема промене и у промету и са ценама хране. Пре два дана је у Будимпешти, после дуготрајне застајаности и поштања цене, отпочео био рад живим прометом а цена је шеници са 5—10 н. повисила била. Данас је и тај окретан посао опет малаксао, а цене се истом подржавају. Новије вести доносе нижа нотирања у Лондону и Њујорку, те ова упливише на наше пијаце у том правцу. На нашим доњим пијацама ове промене чине велику разлику, доклен је на светским пијацама са новчић два разлика у цени, и то се мења у једном дану или за неколико часова, од тог наши спекуланти праве капитал те код најмањег пада цене горе, овде побијају цену и стабилишу то стање на дуже времена. О повишици не воде дневног рачуна.

Као што доносе званични извештаји глас, усеви су мал те не по свој нашој монархији у добром стању. Очекује се још доба за засејавање кукуруза.

Довоза са храном на нашу пијацу нема много, али толико је, да задовољи данашњу потребу млинова и саме спекулације. Цене су све сталне оне још из прошље недеље понижене.

Плаћа се за шеницу новосадску, шајкашку и ону из Срема прве каквоће 7 ф. 50—60 н., ванредно до 7 ф. 70 н., средњу врсту 7 ф. 20 новч., лакша роба 6 ф. Наполица 5 ф. 60—70 н. Зоб 5 ф. 60—70 н. Јечам 4 ф. 40 н. Кукуруз покрај доста вољног куповања а уздржљиве продаје ипак комрачи са ценом. Ова нова роба нема довољно проће за храну, нити је што јачег обрта са угојеним свињама, а опет творнице спирита су већином преполовиле радње своје, те је цена кукурузу скучена што скоро било није. На пијаци у Будимпешти је за 24 сахата са 15 новч. цена устукнула на ниже. На нашој пијаци плаћа се за робу новосадску 4 ф. 90 н., п. јвише 5 ф., за ону из околине 4 ф. 80—90 н од 100 ктр.

Производи. Брашно, Није се имало камо, те је баш **данас цена брашну спуштена.** Два месеца траје како оно шеница се винула ценом у вис, те млинови повисише цену брашну и то стање је све до данас потрајало. Продаје нема велике. Међутим млинови раде без прекидно. Цене су брашну ове: број

0	1	2	3	4	5
ф. 16·80.	16·20.	15·40.	14·80.	14 20.	13 20.
6	7	8	8½	8¾	9
12 20.	11·60.	11.—.	9 80.	8·20	6.20

Хлебње брашно број 10. 8 ф. 80 н., број 11 7 ф. 80 новч.

Мекиње ситне 3 ф 80 н., крупне 3 ф. 80 н. Грис фини А. и В. 16 ф. 80 н. С. орд. 14 ф. 80 н. Ове се цене рачунају готовој роби која ће се одма издати, а све од 100 кгр.

Вариво. Продаје нема што више. Међутим цене су данас ове: Пасуљ бели 6 ф. 60—6 ф. 80 н., пасуљица 7 ф. 80—8 ф., жути 6 ф. 60—80 н. Лук црни 10—12 ф., од 100 кгр. Кромпир 24—25 ф., од 1000 кгр.

Маст свињска је на горњим и нашим пијацама од осам дана овамо у попуштању са ценом. Извоза нема. На нашој пијаци се плаћа чиста роба на више 46 ф. 50—47 ф., на мање 48—49 ф. Сланина сушена 47—48 ф, сеоска паљена 48—50 ф., од 100 кгр.

На свињској пијаци је у толико промене што је продаја мања и цене јевтиније. На горњим пијацама већ од дужег времена посао је малаксао. Извоза у иноземство нема. Свиња угојених из Ердеља се веома мало увижа овамо. На нашој пијаци се плаћа за тешке добро ухрањене 33—34 н., средње 33—34 н., лака месната роба 36 н., од 1 кгр.

Месарска пијаца. Пошто је од два дана овамо у Руми годишњи вашар, на нашој пијаци све од жабаљског вашара није било трговине са рогатом марвом.

На вашару у Руми пуно је рогате марве и свиња мршавих, цене су све само ниске. Продавци су ради доћи до новаца све стоструке дације да подмире. Купци се тешко одлучују пазару, јер је свака спекулација данас што никад несигурна.

Нашим производима, нашој стоки нема извоза никамо. Више се увезе у земљу и хране него што се извози. Цена је рогатој марви врзо писка била. Плаћани волови млађи 140—150 ф., средњи 160 до 180 ф., старији 200—220 ф., за месаре 240 до 260 ф, од пара. Краве јалове 50—60 ф, од ком. Коњи обични за радњу 40—50 ф., средњи 60—80 ф., изврсни 100—120 ф, боље врсте 180—200 ф. од ком. Свињи годишњаци 10—12 ф., двогод. 14 до 16 ф., од пара. И на овом вашару занатлијска и трговачка роба мало продаје имала.

Вашар је у опште узето, као што и сви други досада беху — хрђав био.

*

Време кишовито беријетно за пољске усеве. Вода у Дунаву под Новим Садом долази, 2. априла била 5 м. 53 сантм. висока, за тај исти дан са 4 сантм. надошла.

Продаваће се на судској лицитацији.
(У Троједници.)

29. априла непокретна оставина Леонтија Максића број 191 вредне 2774 фор. 50 новч. у Гргуревц их. — 28. априла непокретн. С. К. број 546 вредне 2500 фор. у Митровици. — 29. априла непокрет. остав Петра и Љубимка Васиљевић у Беочину. — 27. априла неп. А. Б. бр. 161 вред. 4681 ф. Гор. Карловцу. — 10. маја непокрет, И. и К. Дитрић бр. 945 вредне 1240 ф. у Осеку. — 10. маја непокретн. Адама Деака број 531, вредне 1655 фор. у Винковцих. — 10. маја непокрет. задруге П. бр. 43, вредне 7400 ф. у Мирковцих. — 11. маја неп. Шиме Жиге бр. 466 у Ст. Пазови. — 29. априла 9 с. пре подне непокр. Валенте и Шарлоте Порц бр 152, вредне 26.064 ф у Церићу, кр. срез. суд Вуковар. — 28. априла непокрет. Матије Хајцмана број 132 у Путинци. — 27. априла непокр. задруге Беранић бр. 29, вредне 3131 фор. у Чашинцих — 28, априла 9 с. пре подне непокрет. М. Седења бр. 1506, вредне 19 740 ф. у Осеку. — 27. априла непокр. Манде Ковачић бр. 705 и 1211, вред. 2000 ф. у Митровици. — 28. априла непокретн. Отона Белошевић бр. 166, вредне 5125 ф. у Сиску — 12. маја непо р. А. К. бр. 17, вредне 1580 ф, у Банији. — 29. апр. непокрет, К. Н. бр. 890, вред. 100 ф у Митровици. — 29. априла непокрет. Ј. М. бр. 126, у Шиду. — 29. априла 10 с. пре подне непокрет. С. С. С. број 471, вредне 1605 ф. у Шиду.

*

Течај златног и сребрног новца на пешт. берзи од 3. априла.

Дукати — — — — — — —	5·90
Наполеондори (20 франака) — — —	10.01
4% угарска златна рента — — —	103.30
5% „ папирна „ — — —	95.—
Немачке држ. марке — — — —	61.75

Најновије вести.

— Из Петрограда побијају вести о састанку руског цара Александра и султана у Криму. Међутим тврде ти извештаји да ће цар Александар примити у Ливадији ванредне изасланике султанове Сајид или Сервер пашу.

— Како из петроградских вести дознајемо, резултат цариградске конференције примљен је у руским владиним круговима са великим задовољством.

— Вести које из Атине долазе гласе овако: Заступници сила предали су данас влади заједничку колективну ноту о турско-бугарској погодби. У ноти се позива грчка влада да се повинује жељи Европе, те да се разоружа. — У седници грчке коморе бранио је Делијанис своју политику. И сама комора са својом повереницом изрекла је да народ жели, да се та политика настави. Влада ће, одговарајући гласу коморе и жељи народа, наставити своју политику. Грчка је имала великих трошкова, наоружала је 77.000 војника, а скоро ће 110.000 војника концентрисати. Предлог владе о зајму усвојен је.

— На предлог Морлијев одгодила је долња кућа енглеског парламента друго читање Гледстоновог предлога о Ирској до 16. маја.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ“.

(Стигли 3. априла у вече.)

Загреб (вест „Немзета.“) Рубидо Зичи путујући по своме срезу констатовао је да у скоро свакој политичној општини има проневера званичног новца.

Будимпешта. У сабору се води расправа дисциплинарног поступка општинског закона. На дневном реду идућих седница стајаће закон. предлог о ополченицима („ландштурму“.)

Лондон. На јучерањем митингу противника Гледстоновог предлога за Ирску било је и неколико чланова горње куће. Из долње куће говорио је Хартингтон против Гледстоновог предлога. Усвојена је резолуција, у којој се тражи да се сваки покушај, који би ишао да снагу Енглеске ослаби, — уништи. Салисбери је изјавио да се сви Енглези без обзира на странку коју припадају, морају борити за јединство Енглеске.

Српско народно позориште.

(Недељни ред позоришних представа.)

У суботу 4. априла **свечана представа у прославу двадесетпетогодишњег глумовања Д. Ружића и Д. Ружићке . . „Доктор Робин“** Шаљива игра у 1 чину, написао Тремајер, превео Ј. Ђорђевић. — За тим: **„Мила.“** Шала у 1 чину, написао К. Трифковић. — На послетку; **„Он и она.“** Шаљива игра у 1 чину, с певањем, превео Јован Ристић.

ПОЗИВ.

Управни одбор „друштва за српско народно позориште“ приређује приликом **свечане прославе 25-годишњег глумовања г. Д. Ружића и г. Д. Ружићке** банкет на лазареву суботу 5. (17.) априла о. г. у просторијама „српске новосадске читаонице“.

Ко од поштованих родољуба и родољупкиња, било из места, било са стране, жели на том банкету учествовати, нека изволи ту намеру своју изјавити најдуже до 4. (16.) априла о. г. одборнику г. Мити Коди.

Куверт је од особе 1 ф. 50 н. а. вр. без вина.

Управни одбор
„друштва за српско народно позориште“.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Потписана задруга у својој главној скупштини од 19/31. јануара о. г. овластила је свој одбор, да у договору са осталим овостраним добротворним задругама Српкиња покрену један заједнички женски лист, који би поглавито служио за орган свију овостраних задруга Српкиња, те би у првој линији износио на углед рад ових задруга и ширио би мисао, да се оваке задруге у народу нашем што више подижу, а оне подигнуте, да се у радњи својој подстичу и боље снаже. Друга би му циљ била, да доноси чланке, поуке, савете и белешке, што се односе на задатак и позив женскиња као матера, супруга домаћица и чланица свога народа и човечанског друштва.

Овозадружни одбор извршио је жељу и налог своје главне скупштине и позвао на овај заједнички посао све до сад подигнуте овостране добротворне задруге Српкиња, као: у Вршцу, Вел. Кикинди. Вел. Бечкереку, Орп. Бегеју, Белој Цркви, Митровици, Суботици, Сентомашу, Сетедену и Руми и можемо с поносом исказати. да се све ове задруге једнодушно одазвале том племенитом позиву и изјавиле. да ће свом снагом порадити на томе, да се скупљањем претплате и моралном потпором ове идеје очува и осигура опстанак истом листу.

Наслоњени на ту заједружну потпору наших сестара, отварамо ево претплату на наш заједнички лист

„ЖЕНСКИ СВЕТ“

и позивамо све остале сестре из свију крајева народа нашег, да се ухвате у наше коло у нашу духовну заједницу, па да тако прегнемо заједничком снагом, да нам се народ и подмладак поведе лепшој слави, сретнијој будућности. У нашим је рукама велика снага, јер ми стварамо свет, ми подижемо народе; у нашим се крилу крепи подмладак врлинама, ту се снажи карактером, па онако се и каже: свет је онакав, каквог га ми створимо. Наш је позив дакле узвишен, наш задатак велики и као матера и као супруга, као домаћица и као друштвених чланова, те наша је дужност, да се за свој високи позив достојно спремимо, јер ће се на наше душе, са неудаће, свалити највећи терет а наша ће и највећа дика и слава бити, ако нам деца, ако нам народ, кућа и своја срећна и напредна буду. Ту лепу страну нашег позива држимо, да ће најбоље и најлепше неговати и ширити горњи лист, он ће нас крепити у заједничком раду, он ће нас одушевљавати на посао, он упућивати поуком и саветима на стазу напретка и бољитка нашег и наших ближих. Па с тога молимо све наше сестре и другарице, све пријатеље народа, да се упишу и да купе претплату на овај наш заједнички орган.

Лист ће издавати и уређивати наш перовођа и управитељ срп. више девојачке школа г. Аркадије Варађанин, а потпомагаће га у томе сарадњом умољена г.г. др. Ђорђе Натошевић гл. школ. референт, Стева В. Поповић, епарх. школ. референт, др. Илија Огњановић, др. Милан Јовановић Батут, Јован Симеоновић-Чокић филозов, Паја Марковић професор, све перовође појединих сестринских задруга и сви учитељи и учитељице на овдашњој срп. вишој девој. школи; а надамо се, да ће и други родољуби, а особито наше Српкиње. којима је Бог духовна дара и снаге дао, потпомоћи ово наше племенито подузеће, те по својој моралној снази принети по који стручак здраве и свеже поуке за своје сестре.

Лист ће почети излазити на Цвети о. г. а доцније ће сваког првог дана у месецу по ст. кал. излазити на целом табаку у величини „Јавора“ и кошта ће за ову 1886. г. 1 фор. а. вр. или 2 динара у сребру. Новци се у једанпут плаћају у напред и шаљу се, као и рукописи за лист намењено, управо на издавача и уредника г. Арк. Варађанина.

Молимо дакле све наше листове, да изволу наш позив штампати, а скупљаче и скипљачице умољавамо, да изволу скупљену претплату до Цвети наших послати, па да при том тачно означе имена и презимена уписника, као и место откуда су и последњу пошту, где је нужно.

До сретна виђења!

У Новоме Саду на Благовести 1886.

Добротворна задруга српкиња новосаткиња.

Позив на претплату
на књигу

СИСТЕМ ТРГОВАЧКОГА КЊИГОВОДСТВА

популарно написао за школу и самопоуку.

Ова је књига готова и за штампу спремљена, а штампаћу је одмах чим из пријава и претплата у видим, да ће се моћи да исплате бар штампарски трошкови, који су позамашни.

Метод, кога сам се придржавао, нов је и са свим различан од онога кога се до сада придржаваху немачки писци по овој струци, тако да се књиговодство код моје добре воље може научити и лаганим, постепеним увођењем ученика у књиговодсту зграду као науку, која је основана на народној економици и математици.

Поред целине књиговодствене додао сам још те и упутства, која се односе на књижење добитка и губитка, и на санирање штета код акцијских друштава и на њихову ликвидацију, и држим, да тиме пружам српском трговачком свету и његовом подмлатку једну књигу, која ће му бити од велике користи.

Књига ће изнети, колико се то у напред може проценити, око 17 штампаних табака и стаје: за Србију 3 динара, за остале српске крајеве фор. 1·50 а. вр. Рок претплате је 1-вог маја о. г. а скупљен новац шаље се: г. Пери Карастојановићу, трговцу, у Београд, а из осталих крајева мени у Београд. — Молим своје другове и познанике и све пријатеље српске трговачке књижевности, да ме скупљањем претплате својски потпомогну. — На девет књига десета им је дар, а вересије нема. Књижарима у обичајен рабат.

У Београду. 12. марта 1886. год.

Радивој Предић,
шеф књиговодства у привилегованој народној Банци краљевине Србије.

Изишао је из штампе

„ГЛАС ИСТИНЕ“

лист за црквене проповеди, хришћанску поуку, духовну књижевност, животописе, старине и православне црквено-народне потребе.

Уредник: **Сава Петровић.**

Број 6. — Година III.

Садржај: Апостол Паво. Написао Милутин Думић, парох у Меленци. — Беседа на Јован-дан, говорио Лука Поповић, парох панчевачки. — Из грчке црквене књижевности. I. Св. Василије велики. (Наставак из бр. 22. од прошле године.) Од В. В. — Митрополит црногорски Бисарион Љубиша. (Биографија.) Од Дионисија Миковића. — Беседа на св. Саву, од Ђ. Петровића, протођакона сарајевског. — Разночтеније некоторих мјест в словенских јевангелијех. X. Мат. VI. 16. Од Јована Живановића. — Листак: Књижевност. Зборник правила светих апостола итд. Превео др. Н. Милаш. Оцена Ј. Даниловца. — Белешке. — Некролог владики Самуилу Пантелићу и проти Александру Захарићу. — Нове књиге и листови.

„Глас Истине“ излази 15-ог и последњег дана сваког месеца на читавом табаку велике 8-не. Цена је листу: За Аустро-Угарску на целу год., 2 фор. на ½ године 1 фор. За Србију: На целу годину 5 динара, а на ½ године 2½ динара. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду.

Још се могу добити сви бројеви „Гласа Истине“ од почетка до данас.

Власник и издавалац „Гласа Истине“:
Штампарија А. Пајевића.

✝

Овим јављам свима знанцима и пријатељима, да је мој незаборављени брат

МИЛАН СИМОНОВИЋ,

одвјетник у Илоку

преминуо дана 29. марта о. г. в сутра-дан сарањен на православном гробљу Илочком. Јављајући ову вест тужним срцем благодарим свима, који су ми тело драгог покојника до ладног гроба одпратили, а именито благодарим г. г. православним свештеницима, Јовану Блидовићу илочком, Јовану Зривићу моховском и Душану Ђорђевићу пештинском, затим одвј. г. Бугарском, који је покојнику а своме другу и красно надгробно слово говорио, на покоп и целом грађанству илочком обоје вероисповеди, г. г. учитељима, г. Милану Јовановићу на његовом труду, нарочито славном одвјетничком збору, у Вуковару, овим посебно благодарим, да се је из даљине свога друга а мог милог брата сетио, те му венац лепога цвећа на сандук послао.

Ожалошћена сестра
Елисавета удова Хаџић
рођена Симоновић.

ОГЛАСИ.

ХОТЕЛ ПАРИЗ
У ВРШЦУ

дрварска улица близу српске цркве и владикиног двора,

са рештаурацијом, путничким собама, баштом, станом, шталом и другим локалитетима, издаје се под закуп од 1. маја о. г.

Упитати се ваља код г. **Љубе Недељковића** у Вршцу. 3—3

ГОСТИОНИЦА

КОД „ПАСТИРКЕ“ У ПАНЧЕВУ,

издаје се од 15 маја о. г. на више година под закуп.

Ближа условља се могу код пл. г. Еуфемије Шпирте докучити. 1—3

ОГЛАС.

Старатељство вел. гимназије карловачке продаје наслеђену од покојног Шероглића кућу у главној улици.

Лицитација ће бити у писарни старатељства трећег дана Ускрса по подне. 3—3

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

САВЕ ТУБИЋА

У ШИДУ

потребује једног млађег вештијег помоћника, који говори немачки и мађарски. — Ступити може одма. 2—3

КО ХОЋЕ!!!
јефтино и добро да купује, нека наручи летњи ценовник, у ком се налазе оригинални цртежи кишо- и сунцобрана, шешира. кравати, лепих врсти пера, штапова, галантеријских и лукоузних предмета, — од **првог бечког етаблисмана Рикса, Wien II.** Овај ценовник шаље се бесплатно и с наплаћеном поштом.

БРЗОЈАВ.

5000 комада правих бринских чисто вунених

ШТОФОВА ЗА МУШКА ОДЕЛА

за пролеће и лето

у црној, угаситој, отворено и затворено пепељавој, плавој, мелираној, драп и чоколаде, као и у **свима модерним бојама**, по доле означеној цени, која мора изазвати изненађење.

Свако одело кошта дакле у финој каквоћи (prima) ф. 3·75
у финијој (hochprima) каквоћи ф. 4.75
одело од најфиније чоје . . . ф. 6.75

За горњи капут (иберцијер)
стаје прва каквоћа . . . . ф. 3.—
врло фин „ . . . . . ф. 4.25

Ова чоја има у најмању руку двоструку вредност и може се врло згодно употребити за женске и мушке огртаче за кишу, одела и спаваће капуте.

Осим тога има из неке **масе под конкурзом још неколико хиљада комада**

правог бринског камгарн штофа
за мушка одела од

ЧИСТЕ ВУНЕ

у најновијим мустрама у угаситим и отвореним бојама. Овај штоф за одело који је пре код фабриканта 15 фор. коштао, дајем ја за невероватну цену, **само за 8 фор. 75 новч.** дакле чоју за комплетно одело.

Штоф је толики да се може употребити за капут, чакшире и пруслук и то за највеће и најјаче људе.

Зато нека сваки у своме сопственом интересу наручи ово, јер ће на њему само купац а не фабрикант хаснити.

За доказ највеће солидности изјављујем овим јавно, да ћу свакоме новац повратити, коме се наручбина према очекивању не допадне. Зато може свако без икакве бојазни наручивати.

Уједно могу се добити још више хиљада

ПУТНИЧКИ ПЛЕДОВА

по 3 фор. 50 новч. фини, а по 5 фор. 50 нов. најфинијих комад,

у пепељастој, зеленкастој и у свакој модерној боји. — Ови путнички пледови вреде брат брату двоструко, о чему ће се купац уверити. — **Ови пледови су врло велики, широки и дебели, дакле сасвим употребљиви.**

Наручбине се шаљу у готовом новцу и у наточ на судски протоколирану фирму

J. H. Rabinowicz
Schafwollwaaren-Manufactur
Wien, III., Hintere Zollamtsstrasse 9.
2—3

КО? хоће да носи добрих, модерних, елегантних и јефтивих одела, нека само оде у прво бечко фабрично стоваришће мушког и женског одела **М. НАЈМАНА** из Беча, **у Н. Саду**, главна улица у Недељковићевој кући. Јер је штета губити време, и обраћати се на другу страну, јер сам ја **фабрикант**, а не препродавац.

Одликована је моја радња на многим изложбама у Европи за добар и укусан рад. Основана је 1844. г. Фабрика у Бечу (I. Bezirk Fleischmarkt Nr. 16.) Филијала у Новом Саду, Загребу, Фијуми, Београду, Паризу и т. д.

ЦЕНОВНИК МУШКОГ ОДЕЛА:

	од	до		од	до
Елегантних горњих капута (иберцијера) — — —	9 ф.	15 ф.	Огртачи за јутро (шлафрок)	10 ф.	25 ф.
Врло финих горњих капута	16 ф.	36 ф.	Мепчикови — — — —	18 ф.	35 ф.
Одела од вуне — — —	8 ф.	15 ф.	Шестрвчив — — — —	25 ф.	35 ф.
Одела од вуне врло фина —	18 ф.	36 ф.	Кућни капути и капути за трговину — — — —	6 ф.	9 ф.
Чакшире од штофа модерно сашивене — — — —	3 ф.	5 ф.	Одело за децу од 9—14 год.	6 ф.	18 ф.
Чакшире од штофа врло фине	6 ф.	12 ф.	Горњи капути за децу (иберцијер) — — — —	7 ф.	12 ф.
Салонско одело — — —	20 ф.	45 ф.	Одело за децу од 3—8 год.	3.50	12 ф.
Горњи капути за свештенике	18 ф.	32 ф.			

ЗА ЖЕНСКЕ велики избор сваковрсних новитета у конфевцији.

	од	до		од	до
Огртача за кишу — — —	5 ф.	14 ф.	Мантлети и огртачи — —	10 ф.	14 ф.
Огртача за кишу врло фини	15 ф.	24 ф.	Мантлети и огртачи врло фини богато накићени са чипкама и шмелцом — —	16 ф.	60 ф.
Огртача за шетњу с чипкама	12 ф.	30 ф.			
Кратке јакне елегант. и фине	4 ф.	22 ф.			

ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ

огртача за кишу и јакна у свакојакој величини и боји, уз јефтину фабричну цену.

За наручбине са стране и за меру, стоји на расположењу велика колекција мустара од правих енглеских, француских и бринских штофова. Наручбине се извршују најбрже и то врло елегантно и трајно.

8— **М. НАЈМАН.**

Власник и издавалац Милица Томић рођ. Милетић, Одговорни уредник Јаша Томић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.